

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

A Study of Administrative Skills of School Administrators under Office of
the Vocational Education Commission Phetchabun

เมชูด้า พุ่มมาลา¹ และนางลักษณ์ ใจฉลาด²
Meychuda Pummala and Nongluck Jaichalad

Received: March 04, 2022

Revised: March 24, 2022

Accepted: March 24, 2022

DOI: 10.14456/jra.2022.89

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหาร และครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครู จำนวน 83 คน รวมจำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .985 มีลักษณะมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะด้านเทคนิควิธี

คำสำคัญ: ทักษะการบริหาร, ผู้บริหารสถานศึกษา, อาชีวศึกษา

Abstract

This research article aimed to study administrative skills of school administrators under the Office of Vocational Education Commission Phetchabun. The samples used in this research were administrators and teachers under the Office

¹เมชูด้า พุ่มมาลา ²ผดพลา! ไม่ได้กำหนดบุ๋กมาร์ก มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Phibulsongkram Rajabhat University.

Corresponding author, e-mail: Meychuda.pu@ovec.moe.go.th, Tel. 080-4968151

of Vocational Education Commission Phetchabun. The informants consisted of 25 school administrators and 83 teachers, totaling 108 people. The questionnaire had a confidence value of .985 with a 5-level estimation scale. The statistics used in the research were mean and standard deviation. The results of the research revealed that the administrative skills of school administrators under the Office of Vocational Education Commission Phetchabun, overall, were at the highest level. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest mean was interpersonal skills and the aspect with the lowest mean was technical skills.

Keywords: Administrative Skills, School Administrators, Vocational Education

บทนำ

ในสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังคมประเทศไทยเป็นยุคที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ทันสมัย เข้ามามีบทบาทพร้อมกับวัฒนธรรมของชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดเวลา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ตลอดจนใช้ความรู้สร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษา โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพื่อให้การจัดการศึกษาสามารถพัฒนาคนได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ซึ่งเป็นช่วงที่มุ่งเน้นการพัฒนาบนฐานภูมิปัญญาที่เกิดจากการใช้ความรู้ ทักษะ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมมาใช้ในการทุกด้านของการพัฒนา รวมทั้งเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เช่นเดียวกับการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาที่ได้รับการปฏิรูปเป็นจัดการศึกษาวิชาชีพ ให้กับเยาวชนและประชาชนทั่วไป มีนโยบายพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นองค์กรที่ผลิตและพัฒนาากำลังคนอย่างมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศและภาคเอกชน แต่สภาพการขาดแคลนกำลังคนในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และบริการ ทั้งในปัจจุบันและอนาคตยังคงทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เลือกเรียนสายอาชีวศึกษามีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอต่อภาคการผลิตที่ขยายตัวและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งต้องการ

กำลังคนที่มีทักษะฝีมือจำนวนมากร่วมงานด้วย ประกอบกับนักศึกษาที่เข้าเรียนสายอาชีวศึกษา ในช่วงปีแรกหรือระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เป็นช่วงของวัยที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ขาดความยับยั้งชั่งใจ และมีระดับการเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์สูง จึงมีปัญหาการก่อความรุนแรงในสังคม มีอัตราการออกกลางคัน หรือเรียนจบไม่สูง จนเกิดเป็นภาพลักษณ์เชิงลบของการเรียนสายอาชีวศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2561) ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามีภารกิจหลักที่จะต้องผลิตและพัฒนากำลังคนตอบสนองความต้องการแรงงานและการพัฒนาประเทศ ตามกรอบทิศทางการผลิตและพัฒนาคนให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายในซูเปอร์คลัสเตอร์ Super Cluster และคลัสเตอร์ที่เป็นความต้องการแรงงานของประเทศทั้งในปัจจุบันและรองรับความต้องการในอนาคตและเพื่อการพัฒนาประเทศรองรับการแข่งขันในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 โดยร่วมมือผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาตอบสนองภาคการผลิตและบริการในสาขาจำเป็นและขยายโอกาสทางการศึกษาและยกระดับแรงงานไทยร่วมกับสถานประกอบการ พัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน เพื่อส่งเสริมความเป็นมืออาชีพ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งระบบ อาคาร สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ และเครื่องมืออุปกรณ์ รวมทั้งบุคลากร งบประมาณเพื่อพัฒนาศักยภาพสถานศึกษาอาชีวศึกษาไปสู่คุณภาพและมาตรฐานสากล (สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา, 2562) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษา ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ ความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และส่งเสริมให้ครูนำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้จริงในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ ในฐานะเป็นผู้ที่มี และเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารสูงสุดในสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เช่น การจัดองค์กร การบริหารองค์กร การบริหารทรัพยากรบุคคล การติดต่อสื่อสาร การควบคุม การบริหาร งบประมาณ การติดตามและรายงานผล เป็นต้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเปรียบเหมือนตัวจักรสำคัญที่จะควบคุมให้การดำเนินงานในทุกฝ่ายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างราบรื่นและสอดคล้องกัน (อัจฉรา พยัคฆ์เกษม, 2559) โดยผู้บริหารอาชีวศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนรับผิดชอบอย่างยิ่งต่อการจัดการอาชีวศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในการบริหารทั่วทั้งองค์กรให้สัมฤทธิ์ผลไม่ได้มีเพียงฝ่ายวิชาการเพียงฝ่ายเดียวที่จะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่ยอดเยี่ยม ยังต้องประกอบด้วยฝ่ายอื่น ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ ทั้งนี้อาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวนนักเรียนมากเป็นอันดับต้นของอาชีวศึกษาภาคเหนือ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นต้องมีทักษะ ความสามารถ คุณลักษณะ หรือสมรรถนะที่สำคัญที่จะสามารถบริหารงานในทุกฝ่ายให้ประสบความสำเร็จ และส่งเสริมให้องค์กรมีการพัฒนาคุณภาพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

จากความสำคัญของปัญหาข้างต้น การที่โรงเรียนจะผลิตและพัฒนากำลังคนอย่างมีคุณภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีทักษะในการบริหารจัดการแบบมืออาชีพ มีการคำนึงถึงคุณภาพ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับอาชีพ ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการบริหารที่สามารถรองรับการขับเคลื่อนสถานศึกษาเข้าสู่กระแสโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยใช้ทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เพื่อให้ทราบถึงทักษะการบริหารงานด้านต่าง ๆ ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวจะทำให้ได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลตามความมุ่งหวังของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 155 คน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างครุตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie & Daryle W. Morgan, 1986) แบ่งชั้นภูมิตามจำนวนสถานศึกษาเพื่อเทียบสัดส่วนครู จำนวน 83 คน และเลือกแบบเจาะจงผู้บริหาร จำนวน 25 คน รวมทั้งสิ้น 108 คน จากนั้นดำเนินการสุ่มโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ .985 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัย สถิติพรรณนาที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสรุปผลการวิจัยนำเสนอโดยพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ย

มากไปน้อยได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิควิธี
ดังรายละเอียดตามด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นโดยส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุขอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นโดยใช้วิธีการสื่อสารที่มีความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับมากที่สุด และการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นโดยใช้วิธีจัดกิจกรรมที่มีการส่งเสริมการสร้างสามัคคีภายในหมู่คณะ อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ทักษะด้านความคิดรวบยอดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า การตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสมเหตุสมผลอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การควบคุมทิศทางการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อยู่ในระดับมากที่สุด และการวางแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ทักษะด้านเทคนิควิธีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก พบว่า การวางแผนระบบงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชนอยู่ในระดับมากที่สุด และการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารงานในแต่ละฝ่ายได้อย่างชำนาญอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะการวางแผนระบบงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างสมเหตุสมผล รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวคิดของสุนทร โคตรบรรเทา (2554) ที่กล่าวว่า ทักษะการบริหาร เป็นความชำนาญ ความชำนาญของความสามารถ ความฉลาดมีไหวพริบในการบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพซึ่งปัจจุบันเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ประกอบด้วย การวางแผนการจัดรูปแบบงาน และระบบกำลังคนการจูงใจ และการควบคุมการดำเนินงานของบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแคทซ์ (Robert Katz, 1995) กล่าวว่า ทักษะการบริหาร เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพความสำคัญของทักษะเหล่านี้มีต่อผู้บริหารทุกคน ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จได้นั้นมีวิธีการที่เรียกว่า สามทักษะ (Three Skills Method) พบว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการบริหาร 3 ด้าน คือ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ และทักษะด้าน

ความคิดรวบยอด ในส่วนทักษะด้านเทคนิค หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสมในการบริหารงานให้บรรลุผลทักษะด้านเทคนิควิธีเป็นทักษะที่ผู้บริหารพัฒนาตนเองได้ไม่ยาก ส่วนมากจะบรรจุไว้ในวิชาต่าง ๆ ทางการบริหาร ทักษะด้านนี้ผู้บริหารจะต้องประกอบด้วย มีความสามารถ และทักษะด้านการวางแผน (Planning Skills) มีความสามารถในทักษะด้านกระบวนการกลุ่ม และการติดต่อสื่อความหมาย (Group Process and Communication Skills) มีความสามารถทักษะด้านการจัดการ (Management and Organization Skills) ในด้านทักษะมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ผู้บริหารในการทำงานในฐานะสมาชิกของกลุ่ม และความสามารถในการเสริมสร้างพลังความร่วมมือระหว่างสมาชิกของหน่วยงานทักษะที่เกี่ยวข้องกับการทำงานกับคนซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารจะต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะทางด้านนี้ ที่สำคัญต้องรู้จักตนเอง มีความมั่นใจและมั่นคงในอารมณ์ พยายามเข้าใจผู้อื่นมีใจกว้างและรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน ต้องยึดหลัก “รู้จักตน เข้าใจคน เพื่อผลงาน” และสุดท้ายทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานรวมทั้งความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่นเป็นทักษะที่ผู้บริหารระดับหน่วยงานจะขาดไม่ได้ ทักษะนี้ผู้บริหารจะต้องประกอบด้วย การตัดสินใจ (Making Decisions) และการจัดการความขัดแย้ง (Managing Conflict) ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับคาวี เจริญจิตต์ (2557) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรี คะ (2557) พบว่า ระดับทักษะทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับวรวิศรา บุญธรรม (2560) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านมนุษยสัมพันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข มีวิธีการสื่อสารที่มีความน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีวิธีการจัดกิจกรรมที่มีการส่งเสริมความสามัคคีภายในหมู่คณะ ซึ่งสอดคล้องกับสัมมา ธนินิธย์ (2553) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นความสามารถในการทำงานเข้ากับคนได้อย่างดี ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานกับคนอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ คนที่มีทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์นี้จะต้องรู้จักตนเองอย่างดีเป็นประการแรก และมีความเข้าใจความรู้สึกของคนอื่นอย่างแท้จริงเป็นประการที่สอง มิฉะนั้นจะก่อให้เกิดความไว้วางใจในการร่วมงานกับคนอื่นไม่ได้เลย ทักษะทางด้านมนุษยมีความสำคัญต่อผู้บริหารระดับสูง ระดับกลาง ระดับต้น และผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพนั้นสอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) กล่าวว่า ทักษะด้านมนุษยเป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือการทำงาน การสร้างแรงจูงใจ การพัฒนางานและการยอมรับความ

เปลี่ยนแปลง ลักษณะของผู้บริหาร ได้แก่ มีความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจ มีอารมณ์ขัน มองโลกในแง่ดี มีความยุติธรรม มีคุณธรรม จริยธรรมและไม่เอาเปรียบผู้อื่นวางตัวเป็นกลาง มีเหตุผลในการแก้ปัญหา มีความยุติธรรม เสมอภาค ยกย่องชมเชย ให้เกียรติผู้ร่วมงาน สอดคล้องกับแนวคิดของพิสมัย สิมสีพิมพ์ (2552) กล่าวว่า ความสามารถของผู้บริหารที่ต้องใช้เพื่อสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดกับผู้ร่วมงาน โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนเพื่อให้เป็นที่ยอมรับนับถือในการทำงานร่วมกับคน ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการโน้มน้าวหรือจูงใจ การสร้างขวัญและกำลังใจ การประสานงาน การสร้างทีมงาน การสื่อสาร การปรับตัวให้เข้ากับผู้ร่วมงาน การบริหารความขัดแย้ง การควบคุม มีความยุติธรรม เสมอภาค การรู้จักสังเกต สัมภาษณ์ การแสดงภาวะผู้นำ เข้าใจการทำงานของกลุ่มคนด้วยการสร้างพลังความร่วมมือของทีมเพื่อบรรลุเป้าหมายองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรวิศรา บุญธรรม (2560) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของควี เจริญจิตต์ (2557) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่าอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรี คะ (2557) พบว่า ระดับทักษะทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ในด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่า อยู่ในระดับมาก

การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านความคิดรวบยอดโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการตัดสินใจแก้ปัญหาเฉพาะหน้า มีการควบคุมทิศทางการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีการวางแผนยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทักษะความคิดรวบยอดเป็นความสามารถของผู้บริหารที่เข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมด ความสามารถในการมองเห็นองค์การในภาพรวม มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่กระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการมองเห็นภาพและเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะ โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างงานและกิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้อง กับแนวคิดของจรูญ เก้าเอี้ยน (2557) กล่าวว่า ทักษะด้านความคิดรวบยอด เป็นความสามารถของผู้บริหารที่บริหาร และรักษาไว้ซึ่งความร่วมมือของบุคคลในการทำงาน การสร้างความก้าวหน้าและพัฒนาสถานศึกษา เพื่อผลิตผลและความสัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ทักษะด้านการจัดการ ได้แก่ บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการวางแผน การตัดสินใจ การสั่งการ การควบคุมงาน การประสานงานการจัดองค์การ การบริหารทรัพยากร รวมทั้ง การประเมินผลและการติดตามผลการทำงานสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรศิรินทร คำพิลา (2558) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 ในด้านความคิดรวบยอดอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับธีรี คะ (2557) พบว่า ระดับทักษะทักษะการบริหารงานของผู้บริหาร

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาสเขต 1 ในด้านความคิดรวบยอด อยู่ในระดับมาก

ทักษะด้านเทคนิควิธีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการวางแผนระบบงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่ว มีการส่งเสริมให้จัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน รวมทั้งมีความสามารถในการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการบริหารงานในแต่ละฝ่ายได้อย่างชำนาญ สอดคล้องกับแนวคิดของสุภาพร รัตน์น้อย (2552) กล่าวว่า ทักษะทางด้านเทคนิควิธี คือ ความรู้ ความสามารถในการจัดระบบข้อมูลข่าวสารในการวางแผน การพัฒนางาน การประสานงาน การกำกับติดตาม การควบคุม การปฏิบัติงาน การจัดทำงบประมาณ การเงินบัญชีและพัสดุ การจัดซื้อจัดจ้าง การประชาสัมพันธ์โรงเรียน งานสารบรรณ การประเมินผลงาน และการรายงานสรุปผล เพื่อการบริหารโรงเรียนได้อย่างเหมาะสมและสามารถเลือกใช้เครื่องมืออุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน การตรวจสอบ ควบคุมดูแล การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถแนะนำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ และเกิดประสิทธิผล ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร เจริญภักดี (2556) พบว่า ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในด้านเทคนิควิธีอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับคาวี เจริญจิตต์ (2557) พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ในด้านเทคนิควิธี อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดเพชรบูรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีระดับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด และทักษะด้านเทคนิควิธี ตามลำดับดังนี้

1. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาควรมีมุขยสัมพันธ์ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการทำงานร่วมกันและสามารถบริหารบุคลากรในองค์กรให้เป็นไปอย่างราบรื่น และเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2. ทักษะด้านความคิดรวบยอดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ และมีความสามารถในการมองเห็นภาพรวม เพื่วางแผนสำหรับการทำงาน ให้เป็นไปอย่างมีแบบแผนและนำพาองค์กรให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายภารกิจที่วางไว้

3. ทักษะด้านเทคนิควิธีโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน ความชำนาญในการบริหารงานทุกด้าน เมื่อเกิดปัญหาสามารถใช้ความรู้ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้ใช้ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีวิธี ในการติดตามการดำเนินโครงการต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาเรื่องทักษะด้านเทคนิควิธีของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อจะได้รู้ทิศทางในการใช้เทคนิควิธีในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- คารวี เจริญจิตต์. (2557). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหาร วิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิทยาเขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จรูญ แก้วเอี่ยม (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ธีรี คะ. (2557). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเขาชะเมา จังหวัดนราธิวาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พิสมัย สิมสีพิมพ์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- เพชรศิรินทร คำพิลา. (2558). ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- วริศรา บุญธรรม. (2560). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศิริพร เจริญศักดิ์. (2556). การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สัมมา ธนินิธิ. (2553). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2561). แนวทางการขับเคลื่อนปีแห่งการพัฒนาคุณภาพและความเข้มแข็งของอาชีวศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา. (2562). รายงานประจำปี 2562 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุภาพร รัตนน้อย. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารงานกับการบริหารโดยใช้เป็นฐานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทพรปราการ เขต 2. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัจฉรา พยัคฆ์เกษม. (2559). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอคลองขลุง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Katz, R. L. (1995). Skill of Effective Administrator. *Harvard Business Review*, 33(1), 31-42.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.